

Posudek
na rigorózní práci Mgr. Zdeňka Cvrkala
„Seldžucký stát v zrcadle Nezámolmolkovy *Sijásat-náme*“

Mgr. Zdeněk Cvrkal si pro svou rigorózní práci zvolil téma, zaměřené na tradice politické kultury Seldžucké říše, ilustrované na životě a díle nejvýznamnějšího politika Nezámolmolka, který formoval politický život země v polovině 11. století. Vzhledem k současnému zvýšenému zájmu o politické myšlení v islámském světě je pokus o zpracování zvolené tematiky vysoce důležitý a aktuální. Politický systém seldžuckého státu nelze odtrhnout od tradice perské politické kultury na straně jedné, a islámské tradice na straně druhé. Kolega Cvrkal, jenž má vynikající znalost perského jazyka, kterou prokázal mimo jiné též skvělým překladem Chomejního díla *Velájat-e faqih*, se ve své rigorózní práci neomezil jen na úzký výklad vlastního života seldžuckého velkovezíra a překlad jeho zásadní politologické práce *Sijásat-náme* (Pojednání o politice), ale podal ucelený pohled na politický a kulturní život Seldžucké říše. Již na počátku nutno konstatovat, že rigorózní práce splnila vytčený cíl a zařadila se do kontextu širšího výzkumu dějin a kultury islámských zemí.

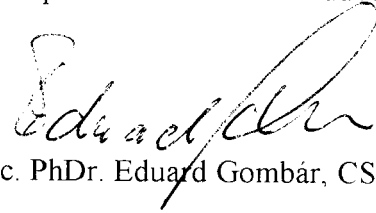
Po formální stránce se rigorózní práce vyznačuje profesionalitou a solidností zpracování. Úvod je správně koncipován a standardně zpracován. V úvodu své práce autor stanovil cíl a metody zpracování tématu a provedl kritický rozbor použitých pramenů a literatury. Zvolil věcný přístup výkladu, přičemž jednotlivá témata rozčlenil podle přeložených kapitol Nezámolmolkovy knihy. Struktura práce se vyznačuje jasnou koncepcí zvoleného tématu, odrážející se v členění jednotlivých kapitol a v celkové vyváženosti a proporčnosti jednotlivých částí práce. Autor se drží hlavní linie výkladu. Technická stránka zpracování rigorózní práce je na vysoké úrovni.

K obsahové stránce nemám zásadních věcných připomínek. Při respektování autorovy metody zpracování bych ovšem sám dal přednost oddělení původního překladu Nezámolmolkovy knihy o politice od vlastního historicko-kulturního výkladu. Tento aspekt se kolega Cvrkal snažil odstranit přehledem všech 50 kapitol *Sijásat-náme* v obsahu své rigorózní práce.

Cvrkalova rigorózní práce je rozdělena do pěti nestejně velkých kapitol. První kapitola obsahuje historický nástin předseldžuckého období. Druhá kapitola se věnuje životu Nezámolmolka a jeho působení v politice seldžuckého státu. V třetí a čtvrté kapitole autor zpracoval náboženský a kulturní život v seldžucké době. Pátá kapitola analyzuje politické a správní uspořádání seldžucké říše, sleduje vztahy mezi sultánem a chalífou, roli sunnitského duchovenstva, soudců. V šesté kapitole je vymezeno postavení seldžuckého vezíra a funkce jeho úřadu. Velmi zajímavá je sedmá kapitola, která zařazuje Nezámolmolkovo dílo do iránských politických a mocenských koncepcí, přičemž politologické klasické autory rozděluje na autory *sijásatnâme* (pojednávající o politice) a autory *šariatnâme* (pojednávající o aplikaci islámského práva do mocenských struktur). Ukazuje i na souvztažnost Nezámolmolka k staříránské koncepci vladaře *šáh-e ármáni* a obnovu této koncepce za dynastie Safijovců a dynastie Pahlaví.

Chtěl bych zdůraznit, že český překlad Nezámolmolkova Pojednání o politice je významný vklad do poznání klasického teoretického i praktického pohledu na politiku v islámském světě. Znalost toho zásadního spisu je významná při komparaci s takovými díly, jako je Ibn Chaldúnova *Muqaddima* či Machiavelliho *Vladař*.

Závěrem lze konstatovat, že Mgr. Zdeněk Cvrkal ve své rigorózní práci prokázal schopnost samostatné práce, zvládl techniku, metody i metodologii historikovy práce na zadané problematice. Jeho kvalitní práce by si zasloužila publikaci. Z těchto důvodů *doporučuji* jeho rigorózní práci k obhajobě.

Doc. PhDr. Eduard Gombár, CSc.

V Praze, dne 15. května 2006